

Ab Ekorosk Oy
Launisaarentie 90
68600 PIETARSAARI

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA
Storkohmon jäteaseman kehittäminen, Kokkola

1 HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Ab Ekorosk Oy on hankkeesta vastaavana toimittanut 14.2.2006 Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (468/1994, muutos 267/1999) mukaisen arviointiohjelman Storkohmon jäteaseman kehittämishankkeesta. Hankkeen tarkoituksena on uuden loppusijoitus- ja käsittelyalueen rakentaminen nykyisen jäteaseman pohjoispuolelle. Hankkeeseen kuuluu lisäksi Storkohmon jäteaseman toiminnan kehittäminen ja laajentaminen siten, että alueella pystyttäisiin toteuttamaan jätehuoltoa tehokkaasti, haitalliset ympäristövaikutukset minimoiden sekä jätteiden ja niiden sijoittamisen vähentämistavoitteisiin pyrkien. Alueelle loppusijoitettaisiin tavanomaisia jätteitä, pilaantuneita maita ja teollisuuden lietteitä. Storkohmon jäteasema olisi myös yksi mahdollinen vaihtoehto energiahyötykäytössä syntyvien tuhkien loppusijoituspaikaksi. Jäteasemalle loppusijoitettavaksi suunnitellun tavanomaisen jätteen määrä on n. 31 500 t/a, jonka lisäksi alueella vastaanotettaisiin muita jättejakeita.

YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Hankkeesta vastaava Ab Ekorosk Oy
Launisaarentie 90
68600 PIETARSAARI

Konsultti Maa ja Vesi Oy
Jaakonkatu 13
00621 VANTAA

Yhteysviranomainen

Länsi-Suomen ympäristökeskus
 PL 262
 65101 VAASA

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (268/1999) 6 §:n 11c) kohdan mukaan YVA-menettelyä sovelletaan yhdyskuntajätteiden ja -lietteiden kaatopaikkoihin, jotka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelma saatuja lausuntoja ja mielipiteiden perusteella laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomainen kokoaa eri tahoilta saatuja lausuntoja ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

Vaihtoehto 1: Nykyinen täyttöalue suljetaan. Laajennusalueelle rakennetaan tavanomaisen jätteen, pilaantuneiden massojen ja teollisuuden lietteiden loppusijoitusalueet. Myös muiden erityisjätteiden, kuten sairaala- ja asbestijätteiden loppusijoitusta jatketaan. Jätteen lajittelutoiminta säilyy nykyisen kaltaisena.

Vaihtoehto 2: Edellisen (vaihtoehto 1) lisäksi tehdään varaus jätteenpolton tuhkien vastaanottoon ja loppusijoitukseen vuoden 2010 jälkeen.

Nollavaihtoehdossa (hankkeen toteuttamatta jättäminen) Storkohmon jäteaseman nykyinen täyttöalue suljetaan. Alueelle jää jätteen lajittelutoimintoja nykyisen kaltaisena ja sinne rakennetaan yhdyskuntajätteen siirtokuormausasema. Loppusijoitustoiminnat järjestetään muilla kaatopaikoilla yhteistoiminnassa muiden jäteyhtiöiden kanssa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Storkohmon jäteaseman laajentaminen ja pilaantuneiden maiden käsittelytoiminnot edellyttää ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:n mukaista ympäristölupaa. Ympäristölupahakemukseen tulee liittää ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto. Jos jätevedet tullaan käsittelemään omassa paikallispuhdistamossa, ympäristöluvassa tullaan huomioimaan myös jäteaseman jätevesiasiat. Jos jätevedet tullaan johtamaan suunnitteilla olevalle Kokkolan kaupungin uudelle jätevedenpuhdistamolle, tarvitaan sopimus Kokkolan vesilaitoksen kanssa.

2 ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelma on kuulutettu 21.2.-27.3.2006 Kokkolan kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja lisäksi se on ollut nähtävillä Kokkolan kaupungin pääkirjastossa. Ohjelma on ollut esillä myös nettiosoitteissa www.ekorosk.fi ja www.kokkola.fi. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvissä sanomalehdissä Österbottningen ja Sanomalehti Keskipohjanmaa. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty 9.3.2006 Isokylän koululla Kokkolassa. Arviointiohjelma on pyydetty lausunnot Kokkolan kaupunginhallitukselta, Pohjanmaan TE-keskukselta, Keski-Pohjanmaan liitolta,

Länsi-Suomen lääninhallitukselta, Museovirastolta ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiriltä. Yhteysviranomaiselle on toimitettu yhteensä 4 lausuntoa ja 3 mielipidettä.

3 YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Kokkolan kaupunki

Kokkolan kaupunginhallitus esittää lausunnossaan, että Storkohmon jäteaseman kehittäminen on hankkeena tärkeä. Lausunnon mukaan siihen tulee liittyä riittävän laajasti ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien tavoitteet sekä turvallisuuden ja riskienhallinnan näkökohdat. Lausunnossa todetaan että hankkeen aikataulu on haasteellinen ja tämän vuoksi esitetäänkin että hankkeesta vastaavat hyödyntäisivät mahdollisimman suuressa määrin olemassa olevaa tutkimus- ja muuta materiaalia sekä paikallista asiantuntemusta. Kaupunginhallitus esittää, että lähialueen asukkaiden viihtyvyyteen vaikuttavia hajuhaittoja koskeva selvitys tulisi tehdä riittävän laajana kysely- tai vastaavana tutkimuksena. Lopuksi lausunnossa todetaan, että alueen energiakäyttöhankkeiden lopputulos tulee vaikuttamaan myös Ekoroskin ja Storkohmon jäteaseman toimintaan, mistä syystä on hyvä että ko. mahdollisuudet otetaan jo suunnitteluvaiheessa huomioon.

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Pohjanmaan liiton lausunnossa todetaan, että jätehuolto on keskeinen osa yhdyskuntarakennetta. Storkohmon jäteasema-alue on merkitty Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan 1. vaiheeseen jätteenkäsittelyalueeksi (ej). Siten maakuntakaava tukee jäteaseman sijainnin säilyttämistä nykyisessä paikassaan. Liitto arvioi esitettyjen tietojen pohjalta että Storkohmon jäteaseman kehittäminen vastaamaan valtioneuvoston vaatimuksia on perustellumpi vaihtoehtona kuin jätteiden kuljettaminen etäällä sijaitseville kaatopaikoille tai täysin uuteen paikkaan sijoitettavan kaatopaikan perustaminen. Liitto suosittelee, että arviointiselostuksen laatimisen ja lopullisen päätöksenteon yhteydessä otetaan ympäristövaikutusten ohella huomioon myös sosioekonomiset vaikutukset antamalla painoarvoa eri sidosryhmien näkemyksille. Erityisesti asukkaiden näkemyksiä pidetään tärkeänä, koska arviointiohjelman mukaan jäteaseman laajennusalueen etäisyys lähimpään asutukseen on alle kilometri. Liiton mielestä arviointia voisi laajentaa ennakoimalla jäteasemalle johtavan tiestön ja muun olemassa olevan infrastruktuurin tulevaa käyttöä mahdollisen laajennuksen jälkeen.

Museovirasto

Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Suunnittelualue kuuluu osittain Sokojan kylän kulttuurimaisemaan, joka sisältyy Museoviraston ja ympäristöministeriön valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ympäristöjen luetteloon. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan kyseisen luettelon alueita koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maankäytön on näillä alueilla sovellettava niiden historialliseen luonteeseen. Arviointiohjelman mukainen maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on tarkastelutavaltaan riittävä ottaen huomioon että suunnittelualue osuu vain vähäiseltä osaltaan valtakunnallisesti merkittävään kulttuurihistorialliseen ympäristöön. Esitetyn lisäksi tulisi arvioida myös liikenteen aiheuttamat vaikutukset kulttuuriympäristöön. Muutoin museovirastolla ei ole rakennettuun kulttuuriympäristöön tai kulttuurimaisemaan liittyen huomauttamista hankkeesta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piirin lausunnossa esitetään aluksi yleisellä tasolla, että nykyisin jätteen määrän vähentämisen sijaan keskitytään jätehuollon taloudellisiin seikkoihin ja liiketoimintaan. Storkohmon jäteaseman suunnittelussa ja ennakkoselvityksissä tulisi ottaa esitettyä paremmin ja tarkemmin huomioon useita asioita. Lausunnon mukaan VE 0 olisi alueelle luontevin ja vähiten haitallinen. Siirtokuorma-aseman ympäristövaikutuksia voidaan pitää vähäisinä, mutta jäteongelma siirtyisi silloin jonnekin muualle. VE 1 on toiminnaltaan ympäristöä kuormittavaa ja haittavaikutuksia saattaa ilmetä monin eri tavoin. Tuhkan vastaanotto VE 2 mukaan lisää alueen kuormitusta. VE 0:a tarkasteltaessa tulee selvittää käytännön mahdollisuudet jätteiden kuljettamiseksi muualle sekä havainnollistaa eri vaihtoehtojen kustannusrakenteita pääpiirteissään.

Meren läheisyydestä johtuen todetaan, että asemalla käy mahdollisesti myös harvinaisia ja uhanalaisia lintulajeja. Haittalintujen poistossa tulee tällöin keskittyä menetelmiin joilla vähennetään lintu- ja haittaeläinlajien kiinnostusta koko jäteasemaa kohtaan. Lausunnossa esitetään että linnuston vaikutus lentoliikenteeseen tulee selvittää nykytilanteessa sekä eri hankevaihtoehtojen mukaan. Hankealueen luontoselvitykset tulee tehdä kasvi- ja nisäkäslajien osalta riittävän kattavasti ja selvittää myös mahdollisten haittaeläinten torjuntakeinot lajikohtaisesti sekä selvittää niiden ruokailumahdollisuuksien vähentämiskeinoja. Lausunnon mukaan läheisen louhosalueen hyödyntämismahdollisuuksia sekä suotovesien määrää ja laatua tulisi selvittää. Patamäen pohjavesialueen vedestä on havaittu kohonneita ravintepitoisuuksia jäteaseman lähiympäristössä. Lausunnon mukaan pohjavesien laatua, virtaamaa ja mahdollisia riskejä tulee selvittää esitettyä tarkemmin, jolloin tarkastelua ei voida rajata 500 m etäisyydelle jäteasemasta, koska kyseessä on erittäin tärkeä pohjavesialue Kokkolan kaupungin osalta. Patamäen pohjavesien laatua tulisi seurata ravinteiden lisäksi myös raskasmetallien, torjunta-aineiden, dioksiinien ja furanien osalta. Näiden aineiden pitoisuudet tulisi selvittää myös jäteaseman ja sen välittömän lähialueen maaperästä, jotta tiedettäisiin nykytila ennen rakennustöiden aloittamista.

Lausunnossa esitetään että vaihtoehtojen vertailutaulukkoon lisättäisiin hallitsemattomien ja yllätyksellisten riskien merkityksen ja seurauksien arviointi. VE 2 toteutuksessa tuhkan vastaanotto on erilaisten jäämien ja pysyvien myrky-yhdisteiden osalta vaativa asia. Lausunnossa kysytään, voidaanko ilman säännöllisiä mittauksia varmistua haitta-aineiden pitoisuuksista silloin kun toimittaja on vastuussa tuhkan laadusta. Lisäksi todetaan että dioksiini- ja furanipitoisten tuhkien loppusijoitukseen tulee kiinnittää todella tarkasti huomiota ja vertailla ympäristöä vähiten kuormittavia loppusijoituksen vaihtoehtoja tarkasti. Teollisuuslietteiden ja konsentraatin osalta todetaan, että niiden sijoittaminen altaisiin tekee kokeista väkeviä ja ympäristölleen haitallisia yhdisteitä, joiden laatua tulisi selvittää. Lausunnossa esitetään, että hallitsemattomien jätevesipäästöjen osalta tulisi selvittää onko tarpeen rakentaa esim. suljettava varoallasjärjestelmä, josta jätevedet eivät pääse ympäristöön onnettomuuden sattuessa.

Lausunnossa todetaan että jäteasema tulisi suunnitella siten että tulipalojen riskit saadaan poistettua jotta voidaan välttää vaarallisten yhdisteiden pääsyä ilmaan. Liikenneturvallisuukselvitys toisi lähialueen asukkaille lisätietoa kasvavan liikennemäärän tuomista riskeistä ja vaaroista. Jätevesien käsittelystä todetaan, ettei se ole nykymuotoisesti kemiallisella menetelmällä tarkoituksenmukaista, koska jätevesissä on ravinteiden lisäksi myös haitta-aineita, raskasmetalleja ja erilaisia orgaanisia yhdisteitä. Jätevesien käsittelystä kaivataan luotettavia vaihtoehtoja, yhtenä esitetään että osa ravinteista poistettaisiin jäteasemalla ja haitta-aineiden määrä vähennettäisiin tasolle, jolla jätevesi voitaisiin johtaa kaupungin jätevedenpuhdistamolle. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös Stormossenilta kesäaikana tuotavaan 1000 tonnin biojäte-erään ja todetaan että biojätteen vastaanoton muut vaihtoehtoiset mahdollisuudet on selvitettävä osana YVA-hanketta.

Lausunnossa todetaan, että YVA-raportissa olisi selvitettävä jätealueen koko käyttöaika ja eri aikakausina tehtävät laajennustarpeet eri jätejakeiden osalta. Pilaantuneiden maanainesten käsittelymenetelmistä tulisi olla vertailukelpoista tietoa ja selkeä suunnitelma, miten maa-aineksia tullaan käsittelemään ja millaisia konsentraatteja ja rejektijakeita käsittelyssä syntyy sekä mihin ja miten ne loppusijoitetaan. Lisäksi kysytään, tarvitaanko rejektinesteille omia jäteveden puhdistusmenetelmiä ja millaisen kuormituksen ne synnyttävät ympäristöön. Lausunnossa esitetään, että mikäli jäteasema näkyy Sokojan kulttuurimaisema-alueelle tai sillä on vähäisiäkin vaikutuksia Sokojan alueelle, tulisi havainnekuvien lisäksi laatia kulttuurimaisema-alue selvitys ja pohtia keinoja hankkeen vaikutusten ja haittojen vähennyskeinoista. Lopuksi todetaan että jäteaseman vaikutukset kulttuurialueeseen ovat pysyviä eivätkä virheet ole poistettavissa.

Kirkonmäen asukasyhdistys ry

Hajuhaitat on esitetty YVA:ssa arvioitavaksi mm. erilaisilla hajumalleilla eli saaduilla kokemuksilta muista vastaavista hankkeista. Asukasyhdistys pitää tärkeänä, että hajuhaittoja selvitettäisiin haastattelemalla kaatopaikka-alueen liepeillä asuvia asukkaita. Näin saataisiin arvokasta ja oikeaa kokemusperäistä tietoa siitä, minne hajuhaitat tosiasiallisesti kyseessä olevassa tapauksessa ulottuvat ja minä vuodenaikana hajuhaittoja yleisimmin esiintyy. Nahkatehtaiden lietteiden osalta asukasyhdistys pitää tärkeänä, että kaatopaikalle loppusijoitettavien kemikaalien koostumus selvitettäisiin mahdollisimman tarkoin. YVA:ssa tulisi erityisesti selvittää, mitä ympäristötekijöille vaarallisia aineita nahkatehtaiden lietteet sisältävät ja minkälaisia vaaratekijöitä lietteen loppusijoitukseen alueelle liittyy. Lisäksi pyydetään selvittämään, kuinka lietteiden hajuhaittoja voitaisiin mahdollisesti vähentää esim. hallisäilytyksen tai suodatuksen avulla. Asukasyhdistys pyytää kiinnittämään huomiota jo YVA-vaiheessa siihen, mikäli lietteet jatkossakin sijoitettaisiin kaatopaikalle, millainen omavalvonta lietteiden osalta tulisi järjestää.

Liikennejärjestelyistä ja vaaratekijöistä kevyelle liikenteelle asukasyhdistys toteaa, että riippumatta siitä, toteutetaanko hankkeista 0, 1 tai 2 vaihtoehto, kaatopaikalle johtava tie on hengenvaarallinen etenkin lapsille ja kevyelle liikenteelle. Liikennettä tulee entisestään lisäämään Kuusimäen tuleva asuntoalue. YVA:n yhteydessä pyydetään kattavaa ja kokemusperäistä selvitystä liikennemääristä Ventuksentieltä aina kaatopaikalle saakka. Selvityksen tulisi sisältää nykyinen liikennemäärä kuukausittain eriteltynä. Lisäksi asukasyhdistys näkee tarpeelliseksi eritellä toisistaan raskas liikenne sekä henkilöautoliikenne. Huomiota on otettava myös murskaamon liikenne. Lisäksi pyydetään vastaavaa kattavaa selvitystä siitä, millaiseksi liikennemäärät arvioidaan kaatopaikkahankkeen mahdollisesti toteutuessa (0, 1 ja 2 vaihtoehdoin). Edelleen pyydetään selvitystä siitä, kuinka paljon Kuusimäen asuntoalueen liikenne tulee kasvattamaan liikennemääriä. Asukasyhdistys pyytää myös selvityksen valmistuttua, mikäli mahdollista, ulkopuolisen konsultin näkemystä tiejärjestelyiden riittävytydestä tilanteessa, jossa joko 1 tai 2 vaihtoehto hankkeesta toteutetaan yhdessä Kuusimäen asuntoalueen kanssa.

Edellisten lisäksi asukasyhdistys pyytää kiinnittämään eritoten kaupungin huomiota Isokylä-Kallinen-Kirkonmäki alueen virkistysalueiden vähäisyyteen. Käytännössä virkistysalueita alueella ei ole kuin kooltaan rajoitettu Kirkonmäen urheilukentän yhteydessä oleva pururata. Kaatopaikkahankkeen toteutuessa Storkohmon alueen virkistyskäyttömahdollisuus menetettäisiin lopullisesti. Lisäksi YVA-hankkeessa tulisi selvittää, onko Pirilön jäteaseman seisokkiaikana syntyneiden kotitalouksien biojätteiden oikea sijoituspaikka Storkohmon kaatopaikka ja mikäli näin on, mitä haittoja tästä mahdollisesti aiheutuu. Mielipiteessä esitetään seisokin järjestämistä talvikuukausina, jolloin hajuhaitat olisivat vähäisemmät.

Pimjalon mäki (8 allekirjoitusta)

Pimjalon mäen puolesta allekirjoittaneiden mielipiteessä todetaan, että Pimjalo on ollut asuinalueena jo kauan ennen nykyisen kaatopaikka- alueen perustamista. Kun kaatopaikka perustettiin -62 Storkohmoon, tapahtui samalla Pimjalon alueen oleellinen maan arvon ja muun arvostuksen alentuminen, joka johtuu oleellisesti usein toistuvista hajuhaitoista ja erityisesti kesäisin ilmenevistä todella voimakkaista hajuhaitoista. Tästä johtuen allekirjoittaneet kannattavat ensisijaisesti selvityksen 0- vaihtoehtoa, jossa Storkohmon kaatopaikka suljetaan ja maisemoidaan, jolloin tulevaisuudessa olisi mahdollisuus saada osittainen korvaus aiheutuneesta arvonmenetyksestä.

1-vaihtoehdon osalta mielipiteessä kiinnitetään huomiota alueen ihmisten turvallisuuteen ja yritystoimintaan liittyviin kysymyksiin. Tässä vaihtoehdossa raskas kuljetusliikenne tulee lisääntymään entisestään, ollen jo tällä hetkelläkin erittäin suuri turvallisuusriski jalankulku- ja kevyelle liikenteelle. Mielipiteessä kysytään, miten tullaan hoitamaan kevyen liikenteen turvallisuus. Mielipiteen mukaan tarvitaan ehdottomasti kevyen liikenteen väylä, joka lähtee Länsi-Väylältä. 1-vaihtoehdossa tulee selvittää myös tarkoin mitä ovat Storkohmon kaatopaikkakaasut ja -päästöjen pitoisuudet, niiden vaikutukset esim. hengitysilmaan Pimjalon alueella ja mitä lisääntyviä riskejä se tuo alueen asukkaille. Vaihtoehdossa on myös selvitettävä mikä vaikutus Storkohmon toiminnan jatkamisella on Pimjalon alueen alkutuotantoon kuten mm. ekologiseen viljelyyn sekä rehun ja perunan tuotantoon. Mielipiteessä todetaan että Storkohmon kaatopaikan edellisten vuosien todella voimakkaat kaatopaikkakaasut, jotka suuntautuvat Pimjalo, ovat rajoittaneet myös matkailuun liittyviä liiketöitä. Tällä hetkellä ei myöskään voi hyödyntää omaa maapohjaa, koska alueelle ei voida myöntää uusia rakennuslupia.

2-vaihtoehdon allekirjoittaneet sulkevat kokonaan pois. Mielipiteen mukaan selvityksessä olevat lähdetiedot ovat jo riittävät alueen ilmastovaikutusten osalta, jotta tämä vaihtoehto tulisi kysymykseen.

Yksityishenkilö, parhaillaan alueelle omakotitaloa rakentava asukas kannattaa ehdottomasti hankkeen toteuttamatta jättämistä. Hän toteaa mielipiteessään että Isokylään aloitetaan rakentamaan ensi kesänä 36 uutta omakotitaloa. Lisäksi kaupunki tulee kaavoittamaan Isokylään huomattavan määrän uusia omakotitalotontteja. Hankkeeseen liittyen huolestuttavat mahdolliset hajuhaitat. Myös jätteiden kuljetus aiheuttaa kasvavaa liikennettä alueella. Mielipiteessä kysytään, eikö jätteiden loppusijoitusta voisi suunnitella jonkin muualle. Mielipiteessä toivotaan että YVA-ohjelma antaa luotettavaa tietoa jäteaseman vaikutuksesta ympäristöön ja että asukkaiden mielipiteet tulisivat kuulluksi ja huoli elinympäristöstään tulisi ymmärretyksi.

4 YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelma täyttää pääosin YVA-asetuksen 11 § mukaiset sisällölliset vaatimukset. Selvitysten tekemisessä ja arviointiselostuksen laadinnassa tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty riittävät tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista sekä vaihtoehdoista, joihin sisältyy myös hankkeen toteuttamatta jättäminen. Hankkeen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä on esitetty riittävät tiedot. Hankkeen tarve ja tavoitteet on perusteltu asianmukaisesti;

hankkeen peruslähtökohta on hyötykäyttöön kelpaamattomien jätteiden sijoittaminen vaatimukset täyttävälle loppusijoitusalueelle ja esitetyt vaihtoehdot ovat tästä näkökulmasta toteuttamiskelpoisia. Hankekokonaisuus ja liittyminen muihin hankkeisiin on esitetty riittävästi. Hankkeen sijainti ja maankäyttötarve on esitetty asianmukaisesti. Voimassa olevassa yleiskaavassa laajennusalue ei ole kokonaisuudessaan kaatopaikka-alueella (EK) mutta hankkeen osalta tulee huomioida ettei yleiskaava ei ole oikeusvaikutteinen ja yleiskaavan aluevaraukset ovat likimääräisiä. Siten yleiskaava ei aseta estettä hankkeen toteutamiselle.

Hankkeen keskeiset ominaisuudet, tekniset ratkaisut ja kuvaus toiminnasta on esitetty pääosin riittävän yksityiskohtaisesti, jotta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistaminen on mahdollista. Pilaantuneiden maa-ainesten käsittelymenetelmistä ja käsiteltävistä haitta-aineista tulisi olla ainakin alustava arvio, koska kyseinen toiminta tulee tapahtumaan hankkealueella. Ympäristövaikutukset tullaan arviointiohjelman mukaan arvioimaan hankkeen koko elinkaaren ajalta rakentamisesta toiminnan loppumisen jälkeiseen tilanteeseen saakka. Alustava hankkeen aikataulu on suhteellisen kireä, mutta realistinen jos tarvittavien asiakirjojen laadinnassa ja käsittelyssä tai mahdollisessa rakentamisessa ei tule viivästyksiä.

Vaihtoehtojen käsittely ja vertailu

Toteuttamisvaihtoehdot on muodostettu nykyisen kaatopaikka-alueen yhteyteen. Arviointiselostuksessa tulisi esittää perustelut sille ettei muita sijoituspaikkavaihtoehtoja ole tarkastelussa mukana. Arviointiohjelmassa todetaan että kukin vaihtoehto voi toteutua joko osittain tai kokonaan ja vaihtoehdoissa olevat vaiheet voivat toteutua eri järjestyksessä, kuin YVA-menettelyssä on esitetty. Lisäksi vaikutustarkastelu sisältää teknisiä vaihtoehtoja kaatopaikkavesien käsittelyn suhteen sekä oman paikallispuhdistamon osalta että johdettaessa jätevedet Kokkolan kaupungin jätevedenpuhdistamolle.

Hankevaihtoehtojen vaikutuksia tullaan vertailemaan vertailumatriisilla, joka sisältää sekä määrällisiä että laadullisia arvioita sekä vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavia tekijöitä. Myös kaatopaikkavesien käsittelyn vaihtoehdot tulisi sisällyttää tarkasteluun. Esitetyn vertailumenetelmän avulla on mahdollista saada perusteltu ja käyttökelpoinen kokonaiskuva eri vaihtoehtojen vaikutuksista.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista on esitetty pääosin riittävästi, mutta joitakin täydennyksiä tulisi huomioida arviointiselostusta laadittaessa. Myös esitettyä ympäristön nykytilan kuvausta tulee paikoin tarkentaa.

Pinta- ja pohjavesien nykytilan kuvausta tulee täydentää arviointiselostuksessa. Merkittävien vesistöjen yhteydessä tulee mainita kalataloudellisesti erittäin tärkeä Perhonjoen suoisto, johon Säkabäcken virtaa. Arviointiselostukseen tulee sisällyttää tiedot Säkabäckenin vedenlaadusta ja kuormituksesta, jotta eri vaihtoehtojen vaikutuksia voidaan verrata nykytilanteeseen. Säkabäcken ja mahdollisesti osa jätealueesta on hapanta alunamaa-alueita, millä saattaa olla vaikutusta erityisesti tuhkien sisältämien raskasmetallien liukoisuuteen. Pohjavesien osalta arviointiohjelmassa todetaan, ettei nykyinen jäteasema sijaitse tärkeällä pohjavesialueella ja lähin vedenotto on noin 2-2,5 km päässä lounaassa. Arviointiselostuksessa tulisi mainita, että vedenottoa on suunniteltu siirrettäväksi mahdollisuuksien mukaan pohjavesialueen etelä- ja keskiosiin, jolloin se sijaitisi lähempänä kaatopaikkaa. Tähän liittyvät pohjavesiselvitykset on tarkoitus aloittaa syksyllä 2006.

Alueen länsipuolella n 1,5 km etäisyydellä sijaitsee Patamäen tärkeä pohjavesialue, arviointiohjelmassa mainittu toinen pohjavesialue (Stoppesharju) on poistettu ympäristöhallinnon luokitelluista pohjavesialueista. Ohjelmassa viitataan Geobotnia Oy:n tekeillä olevaan pohjavesien virtausmallinnukseen, jota tultaisiin hyödyntämään arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen katsoo, ettei kyseinen jo valmistunut mallinnus ole riittävä Storkohmon kaatopaikan laajentamisen vaikutuksia arvioitaessa, koska virtausmallinnusta ei ole tehty riittävän yksityiskohtaisten maastotutkimusten perusteella tarkasteltaessa Patamäen pohjavesialueen etelä- ja keskiosia. Arviointiohjelmassa esitetään pohjavesivaikutusten tarkastelualueeksi 500 m sädetä jäteasemasta. Rajaus perustuu tarkkailutuloksiin, joiden mukaan lievää kaatopaikan vaikutusta on ollut havaittavissa laajimmillaan noin 400 m etäisyydellä nykyisestä jäteasemasta itään.

Arviointiohjelmassa on mainittu, että alueen maaperä on pääosin heikosti vettä johtavaa silttimoreenia/silttihiekkää. Lisäksi todetaan että suoalueilla moreenin päällä olevan turvekerroksen paksuus on 0,3-1,9 m. Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartojen mukaan Storkohmon alueen moreeni rajoittuu nykyisen kaatopaikan eteläpuolella hienohiekka-alueeseen, jonka vedenläpäisevyys on suurempi kuin moreenilla. Arviointiselostuksessa tulisi esittää tiedot vedenpinnan korkeudesta sekä kaatopaikka-alueella että Patamäen pohjavesialueella sekä tarkempi selvitys näiden välissä olevista vettä johtavista kerroksista, jolloin voidaan arvioida vedenotosta aiheutuvien vedenpinnan muutosten vaikutukset mahdolliseen haitta-aineiden kulkeutumiseen pohjavesialueelle esimerkiksi onnettomuustilanteissa. Kyseisten pohjavesi- ja maaperätietojen perusteella voidaan päätellä, onko esitetty pohjavesivaikutusten tarkastelualue riittävä vai tulisiko sitä hankealueen länsipuolella laajentaa esimerkiksi Patamäen pohjavesialueen reunaan saakka.

Luontovaikutuksista arviointiohjelmassa todetaan, että hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura 2000 –alueita, luonnonsuojelulla rauhoitettuja suojelualueita eikä muita tiedossa olevia erityisiä luonnonarvoja omaavia kohteita. Eläimistön osalta tulee huomioda, että kaatopaikat ovat merkittäviä eläinten ja varsinkin lintujen ravinnonlähteitä. Lintujen ja nisäkkäiden perässä seuraa myös niitä hyödyntäviä muita eläimiä, lähinnä petoja. Näiden merkitystä tulisi selvittää perusteellisemmin arviointiselostuksessa, koska nykyisessä ja tulevassa tilanteessa kaatopaikka saattaa mahdollisesti toimia lintuinfluenssan tai salmonellan esiintymis- ja levittämipaikkana. Arviointiselostuksessa tulee käsitellä kyseisten terveystieteiden lisäksi keinoja riskien ennaltaehkäisemiseksi.

Arviointiohjelmassa viitataan kahteen lintulaskentoihin perustuvaan tutkimukseen (luku 4.10), joiden alkuperäiset tietolähteet ja tekijä tulee esittää arviointiselostuksessa. Ohjelmassa todetaan, että kottaraisia olisi tavattu keväisin ja syksyisin määrän ollessa suurimmillaan elokuun alussa noin 1600 yksilöä, mutta tarkasteluvuotta tai tietolähdettä ei ole esitetty. Ympäristökeskuksen tietojen mukaan kottaraiset ovat hävinneet kaatopaikalta nykyisin lähes kokonaan ja arviointiselostuksessa tulisikin esittää mahdollisimman ajantasainen ja alkuperäisiin lähdetietoihin perustuva nykytilan kuvaus liittyen alueen linnustoon ja muuhun eläimistöön. Kaatopaikkaa hyödyntävistä eläimistä on olemassa seurantatietoa vuosilta 1989-2006 (Harri Hongell), jota voidaan hyödyntää arviointiselostuksessa.

Hajuhaittojen muodostumista ja leviämistä tullaan arviointiohjelman mukaan arvioimaan tähänastisesta toiminnasta havaittujen hajuhaittojen perusteella sekä käyttämällä hyväksi tarkkailu- ja mallinnustuloksia muilta vastaavilta jätteenkäsittely- ja loppusijoitusalueilta. Erityisesti nahkateollisuuden lietteiden aiheuttamien hajuhaittojen vaikutuksista ei ole vastaavia tutkimuksia, joten lähialueen asukkaille kohdennettu riittävän laaja kysely- tai vastaava tutkimus antaisi luotettavamman kuvan asukkaiden viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista.

Liikenneturvallisuus on noussut voimakkaasti esiin alueen asukkaiden esittämissä mielipiteissä arviointiohjelmasta. Kasvavasta liikenteestä aiheutuvat liikenneturvallisuuden muutokset ja onnettomuusriskit tulee arvioida erityisesti kevyen liikenteen osalta siten, että lähialueille laajentuva asutus huomioidaan vaikutustarkastelussa ja mahdollisissa liikennejärjestelyissä. Lisäksi tulee arvioida liikenteestä aiheutuvat vaikutukset kulttuuriympäristöön. Arviointiohjelmassa on käsitelty ainoastaan jätehuollosta aiheutuvia poikkeustilanteita. Arviointiselostuksessa tulisi huomioida myös ympäristöstä aiheutuvat hallitsemattomat ja yllätykselliset riskit kuten lintuinfluenssa tai suurtulvat, joita on esiintynyt Pohjanmaan rannikkokunnissa. Esimerkiksi Säkabäcken on tulvaherkkä alue jonka vesi saattaa tulla läheisille viljelyalueille.

Osallistuminen

Arviointimenettelyn vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu arviointiohjelmassa riittävästi. Kansalaisille ja eri intressi-ryhmille on järjestetty yleisötilaisuus arviointiohjelman valmistumisen jälkeen. Lisäksi hankkeesta vastaavan nettisivuilla on ollut jatkuva tiedotus ja hankkeeseen liittyvä palautemahdollisuus. Seuraava yleisötilaisuus pidetään arviointiselostuksen valmistuttua. Arviointimenettelyn osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan pitää riittävänä.

Raportointi

Arviointiohjelma on raportoitu pääosin laadukkaasti. Ympäristön nykytilan ja vaikutustarkastelujen yhteydessä käytetyt tausta-aineistot ja tietolähteet sekä viittaukset muissa hankkeissa tehtyihin selvityksiin tulee esittää lähdeluettelossa. Karttamerkintöjen sijainti tulisi tarkentaa kartassa 4/8 ja symboleita selkiyttää lukemisen helpottamiseksi kuvassa 9/1. Arviointiohjelma sisältää selkeän yhteenvedon, jossa esitetään tärkeimmät pääkohdat sekä hankkeesta että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Toiminnasta aiheutuvien vaikutusten painopistealueista ja kohdistumisesta esitetty taulukkomuotoinen yhteenvedo antaa hyvän kokonaiskuvan hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista.

5 LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäneille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan virka-aikana Kokkolan kaupungin virallisella ilmoitustauluilla sekä kaupunginkirjastossa. Yhteysviranomaisen toimittaa hankkeesta vastaavalle jäljennökset annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa.

Johtajan sijainen

Martti Kujanpää

Projektipäällikkö

Martta Ylilauri

Suoritemaksu

3 910 €

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy Valtion maksuperustelain (150/1992) 8 § ja ympäristöministeriön asetuksen alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (1415/2001) mukaan. Valtion maksuperustelain perusteella maksua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

TIEDOKSI

Lausunnonantajat
Mielipiteen esittäjät
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus + 2 kpl arviointiohjelmia